

Seat No. : _____

AT-114

May-2016

B.A., Sem.-II

EC-I-111 : Economics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોનાં ગુણ સરખા છે.

1. (a) સરેરાશ, સીમાન્ત અને કુલ આવકનાં ખ્યાલો સમજાવો.
(b) સ્થિર, અસ્થિર અને કુલ ખર્ચનાં ખ્યાલો સમજાવો.

અથવા

સરેરાશ અને સીમાન્ત ખર્ચનાં ખ્યાલો સમજાવી, સરેરાશ અને સીમાન્ત ખર્ચ વચ્ચેનો સંબંધ ચકાસો.

2. (a) નાણાંનો અર્થ અને પ્રકારો ચર્ચો.
(b) નાણાંની માંગને અસર કરતાં પરિબલો ચર્ચો.

અથવા

- (a) ભારતીય અર્થતંત્રમાં M_1 , M_2 , M_3 અને M_4 ના ખ્યાલો સમજાવો.
(b) નાણાંના પુરવઠાને અસર કરતાં પરિબલો ચર્ચો.

3. માનવ વિકાસનો ખ્યાલ સમજાવી, માનવ વિકાસ આંક (HDI) અંગે ચર્ચા કરો.

અથવા

- (a) માનવ ગરીબી આંક (HPI) ચર્ચો.
(b) મહિલા (Gender) સશક્તિકરણ માપ (GEM) ચર્ચો.

4. શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્ર અંગે સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

અથવા

- (a) વિકાસલક્ષી અને બિનવિકાસલક્ષી ખર્ચ અંગે ચર્ચા કરો.
(b) પરોક્ષ વેરાનાં લાભ-ગેરલાભ ચર્ચો.

AT-114

1

P.T.O.

5. ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (1) સ્થિર ખર્ચમાં _____ માં જ ફેરફાર થઈ શકે છે. (લાંબાગાળા, ટૂંકાગાળા)
- (2) ઉત્પાદનનાં એકમદીઠ ખર્ચને _____ ખર્ચ કહેવાય. (સીમાન્ત, સરેરાશ)
- (3) X વસ્તુનાં 500 એકમોનાં વેચાણથી ₹ 5,000ની કુલ આવક થાય છે. હવે જ્યારે X નું વેચાણ વધીને 501 એકમ થાય છે. ત્યારે કુલ આવક વધી ને ₹ 5,012 થાય છે. માટે X વસ્તુમાંથી પ્રાપ્ત થતી સીમાન્ત આવક ₹ _____ થશે. (112, 12)
- (4) કુલ વેચાણ × કિંમત = _____ આવક. (કુલ, સરેરાશ)
- (5) નાણાંનો _____ ખ્યાલ સૌથી ઊંચી રોકડતા ધરાવે છે. (M_4 , M_1)
- (6) નાણાંની માંગ _____ તરીકે પણ ઓળખાય છે. (રોકડતા પસંદગી, શાખ સર્જન)
- (7) નાણાંના પુરવઠા અને વ્યાજદરને લગતી નીતિ _____ નીતિ તરીકે ઓળખાય છે. (રાજકોષીય, નાણાકીય)
- (8) જો ચલણનું આંતરિક મૂલ્ય તેનાં બાહ્ય મૂલ્ય જેટલું જ હોય તો તે ચલણને _____ નાણું કહેવાય. (પૂર્ણ મૂલ્ય, સાંકેતિક)
- (9) આર્થિક વૃદ્ધિ આર્થિક વિકાસનું _____ છે. (પરિણામ, કારણ)
- (10) 2011માં માનવ વિકાસ આંકની દૃષ્ટિએ ભારતનો ક્રમ વિશ્વમાં _____ હતો. (134મો, 119મો)
- (11) લોકોની આવક ઉપરનો વેરો _____ વેરો છે. (પ્રત્યક્ષ, પરોક્ષ)
- (12) જ્યારે સરકારની કુલ આવક તેનાં કુલ ખર્ચ કરતાં વધી જાય ત્યારે અંદાજપત્રમાં _____ ઉદ્ભવે છે. (ખાધ, પુરાંત)
- (13) જો ઊંચી આવકવાળા વર્ગો પર ઊંચા દરે વેરા નાંખવામાં આવે તો તે વેરા _____ કહેવાય. (પ્રગતિશીલ, હિયમાન)
- (14) રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવતા દેવાનો સમાવેશ રાજ્યની _____ આવકમાં કરવામાં આવે છે. (મહેસૂલી, મૂડી)

Seat No. : _____

AT-114

May-2016

B.A., Sem.-II

EC-I-111 : Economics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions carry equal marks.

1. (a) Explain the concepts of average, marginal and total revenue.
- (b) Explain the concepts of fixed, variable and total cost.

OR

Explain the concepts of average and marginal cost and examine the relationship between average and marginal cost.

2. (a) Discuss the meaning and types of money.
- (b) Discuss the factors affecting demand for money.

OR

- (a) Explain the concepts of M_1 , M_2 , M_3 and M_4 in Indian economy.
- (b) Discuss the factors affecting supply of money.

3. Explain the concept of Human Development and discuss Human Development Index (HDI).

OR

- (a) Discuss Human Poverty Index (HPI).
- (b) Discuss Gender Empowerment Measure (GEM).

4. Discuss in detail zero based budgeting.

OR

- (a) Discuss development and non-development expenditure.
- (b) Explain the advantages and disadvantages of indirect taxes.

AT-114

3

P.T.O.

5. Fill in the blanks :

- (1) Fixed costs can change only in the _____. (long run, short run)
- (2) Cost per unit of produce is called _____ cost. (marginal, average)
- (3) Sale of 500 units of good X fetches a total revenue of ₹ 5,000. When the sale increases to 501 units the total revenue increases to ₹ 5,012. Hence the marginal revenue earned from good X is ₹ _____. (112, 12)
- (4) Total Sale \times Price = _____ Revenue. (Total, Average)
- (5) _____ concept of money has highest liquidity. (M_4 , M_1)
- (6) Demand for money is also known as _____.
(liquidity preference, credit creation)
- (7) Policy on supply of money and rate of interest is known as _____ policy.
(fiscal, Monetary)
- (8) When intrinsic value of currency is equal to its extrinsic value, it is known as _____ money. (full bodies, token)
- (9) Economic growth is the _____ of economic development. (result, cause)
- (10) In 2011 India ranked _____ in the world in terms of Human Development Index. (134th , 119th)
- (11) Tax on income earned by people is known as _____ tax. (direct, indirect)
- (12) When total revenue of the government exceeds its total expenditure it is known as budgetary _____. (deficit, surplus)
- (13) Taxes are _____ when higher income groups are taxed at a higher rate.
(progressive, regressive)
- (14) Borrowings by the state are a part of _____ receipts of the state.
(revenue, capital)